1 Rencana Khas

Perbankan Pusat dan Ketidaksamaan: Perbincangan Semasa

Oleh: Zul-Fadzli Abu Bakar dan Ho Sui-Jade

SOROTAN PENTING

- **Dasar monetari mempunyai kesan jangka pendek dan mungkin kesan jangka sederhana terhadap ketidaksamaan. Dalam jangka panjang, kesan pengagihan adalah tidak jelas.**
- **Mengambil kira ketidaksamaan dalam perbincangan dasar mungkin boleh membantu mencapai dasar monetari yang lebih berkesan.**

Pengenalan

Sejak sekian lama, 'benign neglect' atau 'sikap keabaian' merupakan ciri yang ditunjukkan oleh bank pusat terhadap isu ketidaksamaan[1]. Secara tradisinya, mandat bank pusat dan ketidaksamaan dianggap tidak berkaitan antara satu sama lain.

Walau bagaimanapun, sejak tahun 2011, terdapat kenyataan yang kerap dibuat seolah-olah menyarankan bahawa pemikiran semula pendirian dasar monetari berkaitan ketidaksamaan mungkin diperlukan[2]. Sebagai contoh, pada bulan Oktober 2014, Yves Mersch, ahli Lembaga Eksekutif Bank Pusat Eropah (ECB), menegaskan bahawa "semua pembuat dasar ekonomi perlu memikirkan tentang kesan pengagihan daripada langkah-langkah yang diperkenalkan mereka, namun sehingga kini, sebahagian besar kesan tersebut diabaikan dalam teori dan amalan dasar monetari." Gambar Rajah 1 menyediakan garis masa peristiwa penting yang boleh memberikan pencerahan tentang minat dalam kalangan bank pusat yang semakin meningkat terhadap isu ketidaksamaan.

Rencana ini meninjau semula beberapa kajian dan kenyataan rasmi daripada tiga bank pusat utama, iaitu Fed, Bank of England (BOE) dan ECB berkaitan interaksi bank pusat dengan ketidaksamaan. Hasil kajian ini boleh dirumuskan kepada tiga soalan berikut[3]:

- Adakah dasar monetari mempengaruhi ketidaksamaan?
- Apakah bank pusat perlu mengambil kira ketidaksamaan dalam pertimbangan dasar monetari mereka?
- Bagaimanakah bank pusat boleh menangani ketidaksamaan?

---

[1] Monnin, Pierre (2014), "Monetary policy and inequality – what do central bankers say?", Council on Economic Policies

[2] Ibid. Nota: Dalam kalangan bank pusat utama, kenyataan yang dibuat tentang ketidaksamaan terutamanya lebih kerap selepas Janet Yellen bercakap mengenai ketidaksamaan, pada persidangan yang dianjurkan oleh Boston Fed pada bulan Oktober 2014. Ini merupakan ucapan pertama beliau sebagai pengerusi dengan memberi tumpuan khusus pada ketidaksamaan. Namun begitu, beliau tidak menunjukkan apa-apa hubungan antara isu ini dengan dasar monetari.

[3] Soalan ini disesuaikan daripada perbincangan dalam Monnin, Pierre (2014), yang dipetik di atas.

Gambar Rajah 1: Faktor-faktor yang menyumbang kepada isu ketidaksamaan menjadi semakin popular

1) Kebanyakan bank pusat mengakui bahawa dasar monetari mempunyai kesan jangka pendek dan mungkin kesan jangka sederhana terhadap ketidaksamaan. Walau bagaimanapun, kesan jangka panjang masih terus dibahaskan.

Mekanisme kesan dasar monetari terhadap ketidaksamaan bergantung pada beberapa faktor; iaitu pengagihan semasa aset antara yang kaya dengan yang miskin; dan tindak balas isi rumah dan firma terhadap perubahan dalam pendirian dasar monetari.

Dalam persekitaran dasar monetari yang longgar dan inflasi yang semakin meningkat, persekitaran kadar faedah yang rendah akan memberikan manfaat kepada peminjam di samping mengurangkan kadar pulangan bagi simpanan. Oleh itu, kesan jangka pendek boleh melebarkan jurang pendapatan jika golongan kaya menjadi peminjam manakala golongan miskin sebagai penyimpan. Tambahan pula, jika dasar monetari yang longgar menyebabkan harga aset melambung tinggi, golongan kaya yang cenderung untuk memiliki lebih banyak aset daripada golongan miskin dan sederhana, juga akan menikmati keuntungan daripada harga aset yang lebih tinggi. Walau bagaimanapun, dalam jangka sederhana, pendirian akomodatif akan menyebabkan pengangguran berkurang. Jika keadaan pasaran pekerja (prospek gaji dan pekerjaan) lebih menguntungkan golongan miskin, maka ketidaksamaan dalam pendapatan mungkin mengecil.

Dalam jangka masa panjang, kesannya adalah kurang jelas. Adakah kesan pengagihan yang diperjelas di atas akan mengimbangi satu sama lain, seolah-olah tidak ada kesan pengagihan jangka panjang daripada dasar monetari? Atau, adakah terdapat kesan pengagihan yang saling memperkukuh, iaitu dasar monetari bertanggungjawab terhadap peningkatan trend jangka panjang ketidaksamaan.

Di bawah ini ialah kenyataan terpilih yang dibuat oleh wakil-wakil bank pusat utama dan IMF mengenai isu ini:

Bank of England (2014 dan 2016)

- Dasar bank pusat boleh memberikan kesan ketidaksamaan dalam jangka pendek; contohnya melalui dasar monetari akomodatif yang ketara yang telah meningkatkan harga aset dan memburukkan ketidaksamaan.
- Walau bagaimanapun, instrumen yang dimiliki bank-bank pusat; seperti kadar faedah, bekalan wang, peraturan-peraturan tidak boleh membentuk semula trend struktur jangka panjang dalam ekonomi.

ECB (2016)

- Dalam jangka sederhana, dasar monetari mengurangkan pengangguran, sekali gus memberikan manfaat terutamanya kepada isi rumah miskin. Tahap guna tenaga penuh yang dicapai dengan lebih cepat akan menyumbang ke arah pengurangan ketidaksamaan ke tahap yang lebih rendah pada masa hadapan.

IMF (2012)

- Kejutan dasar monetari memainkan peranan penting dalam turun naik kitaran ketidaksamaan, tetapi tidak mempengaruhi trend ketidaksamaan pendapatan yang semakin meningkat.

2) Mengambil kira ketidaksamaan dalam pertimbangan dasar secara umumnya dipersetujui sebagai satu usaha untuk membantu mencapai dasar monetari yang lebih berkesan. Walau bagaimanapun, menjadikan ketidaksamaan sebagai mandat bank pusat dianggap sebagai radikal.

Rajah 2 menunjukkan pandangan pembuat dasar dan sarjana tertentu mengikut kecenderungan mereka. Pembuat dasar dan sarjana berhaluan kiri menganjurkan supaya lebih perhatian diberikan pada ketidaksamaan dalam pertimbangan dasar monetari. Manakala pihak yang berhaluan kanan pula berpendapat, bank-bank pusat perlu memberikan tumpuan hanya pada mandat tradisional. Terdapat kesepakatan secara umum bahawa ketidaksamaan menjejaskan keberkesanan dasar monetari. Walaupun begitu, terdapat keengganan untuk menilai semula mandat bank-bank pusat sedia ada untuk mengambil kira matlamat tambahan iaitu membendung ketidaksamaan.

Gambar Rajah 2: Kenyataan sama ada ketidaksamaan perlu ditimbangkan dalam perbincangan dasar monetari merentas spektrum politik

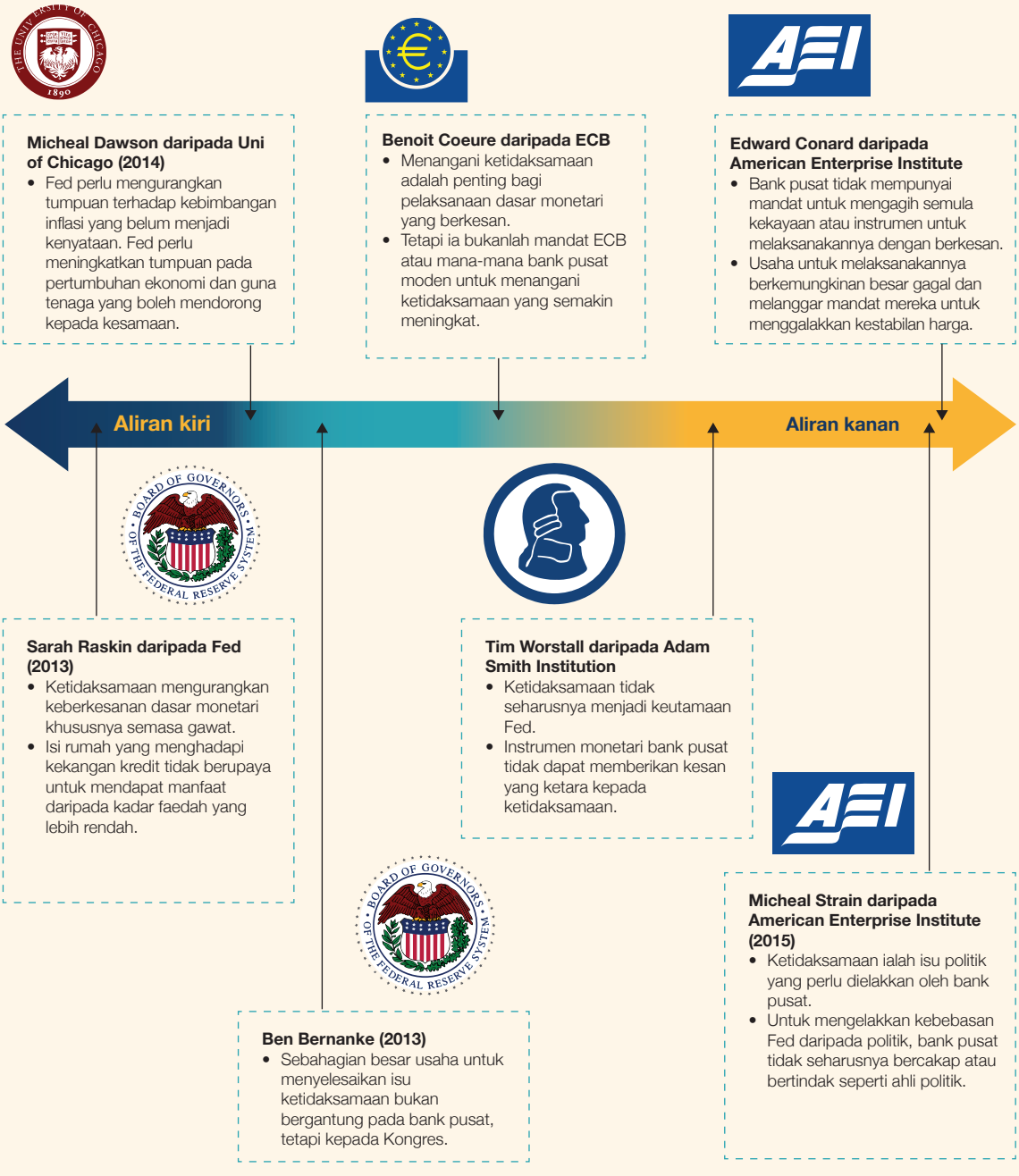

3) Bank-bank pusat mempunyai instrumen yang terhad (contohnya dasar pengawalseliaan) yang hanya bertindak secara tidak langsung, dan sementara dalam pengagihan semula kekayaan. Tetapi, selagi pencapaian mandat tradisional mereka tidak terhalang, bank-bank pusat boleh mempertimbangkan kesan pengagihan daripada dasar mereka.

Janet Yellen (2017)
- Dasar monetari tidak boleh merangsang pertumbuhan KDNK benar dalam jangka panjang atau menangani punca utama ketidaksamaan pendapatan.
- Tetapi, Fed masih mempunyai peranan penting untuk menangani isu-isu berkaitan peluang ekonomi dan pertumbuhan yang inklusif.

BROOKINGS

Brookings Institution (2015)
- Kesan pengagihan daripada dasar monetari adalah tidak jelas. Tetapi ini tidak seharusnya menghalang Fed daripada meneruskan mandatnya untuk mencapai guna tenaga maksimum dan kestabilan harga, sekali gus memberikan manfaat yang luas kepada ekonomi.

Joseph Stiglitz (2014)
- Bank-bank pusat perlu lebih berani dalam memainkan peranan pengawalseliaan mereka untuk membantu menangani ketidaksamaan. Sebagai contoh, mereka boleh berusaha ke arah mencegah amalan kad kredit yang tidak bertanggungjawab, kadar faedah yang luar biasa tinggi, dan pinjaman yang menindas dan diskriminasi, yang membebankan golongan miskin.

Fontan et al (2016)
- Bank-bank pusat dapat menangani ketidaksamaan melalui dua cara:
  - Mengambil kira pengagihan sebagai penentu. Jika bank pusat diberikan pilihan untuk memilih antara dua dasar yang sama-sama dapat melaksanakan mandatnya, ia perlu memilih dasar yang menyumbang kepada lebih kesamaan.
  - Menilai semula mandat bank-bank pusat sedia ada dengan mengambil kira usaha membendung ketidaksamaan sebagai matlamat tetap.

Bank Negara Malaysia menyedari akan implikasi dasar terhadap ketidaksamaan dan kesan pengagihan daripada dasar tersebut kepada pelbagai segmen ekonomi. Dalam hal ini, Bank telah memastikan bahawa mandatnya berkaitan rangkuman kewangan kekal terlaksana. Di samping itu, Bank telah menjalankan penyelidikan yang khusus berkaitan masalah perumahan mampu milik dan kesan hutang ke atas ketidaksamaan bagi memahami dengan lebih baik isu-isu yang dihadapi oleh isi rumah. Sebagai contoh, analisis data yang terperinci mengenai pengagihan kekayaan mengikut kumpulan umur dan kumpulan pendapatan digunakan secara meluas untuk memahami dengan lebih mendalam kesan pengagihan kekayaan daripada dasar monetari.

Rujukan

Bernanke, B. 2015, "Monetary policy and inequality." Ben Bernanke's Blog at Brookings.

Bernanke, B. 2013, "Transcript of Chairman Bernanke's Press Conference." Board of Governors of the Federal Reserve System.

Bernanke, B. 2011, "Transcript of Chairman Bernanke's Press Conference." Board of Governors of the Federal Reserve System.

Coeuré, B. 2013, "The economic consequences of low interest rates." European Central Bank.

Draghi, M. 2016, "Stability, equity and monetary policy." European Central Bank.

Fontan, C., Claveau F., and Dietsch P. 2016, "Central banking and inequalities: Taking off the blinders." Politics, Philosophy & Economics, 15(4), 319-357.

Haldane, A. 2014, "Unfair Shares." Bank of England.

Kashkari, N. 2017, "Introducing the Bank's Opportunity and Inclusive Growth Institute." Federal Reserve Bank of Minneapolis.

Mersch, Y. 2014, "Monetary policy and economic inequality." European Central Bank.

Monnin, P. 2014, "Monetary policy and inequality – what do central bankers say?" Council on Economic Policies.

The New York Times. 2014, "What Could The Fed Do To Address Inequality? - Room for Debate." The New York Times.

Raskin, S. 2013, "Aspects of inequality in the recent business cycle." Bank of International Settlements.

Silvia, J., Kueng L., Coibion O., and Gorodnichenko Y. 2012, "Innocent Bystanders? Monetary Policy and Inequality in the US." IMF Working Papers.

Voinea, L., and Monnin P. 2017, "Inequality Should Matter for Central Banks." Council on Economic Policies.

Yellen, J. 2014, "Perspectives on Inequality and Opportunity from the Survey of Consumer Finances." Board of Governors of the Federal Reserve System.

2 Rencana Khas

Ekonomi Perkongsian - Memanfaatkan Nilai Aset yang Terbiar

Oleh: Ang Jian Wei

SOROTAN PENTING:

- **'Ekonomi perkongsian' ialah satu sistem yang memanfaatkan aset atau sumber yang tidak digunakan sepenuhnya bagi meraih faedah kewangan atau bukan kewangan.**
- **Malaysia perlu mengamalkan ekonomi perkongsian namun dengan perlindungan yang wajar.**
- **Pendirian dasar yang jelas dan tersusun adalah penting untuk industri perkongsian berkembang.**

Pengenalan

Ekonomi perkongsian telah menjejaskan banyak perniagaan tradisional dan akan terus menonjol sebagai suatu cara perniagaan. Pembangunan pesat ekonomi perkongsian telah menarik perhatian para pengkritik dan juga penyokong yang tegar. Pada tahun 2015, terdapat 17 firma ekonomi perkongsian pada peringkat global dengan nilai pasaran melebihi USD1 bilion. Ini merupakan satu pencapaian yang baik memandangkan kebanyakan syarikat ini hanya ditubuhkan berikutan Krisis Kewangan Global[1]. Hasil global ekonomi perkongsian diunjurkan berkembang daripada USD15 bilion pada tahun 2015 kepada USD335 bilion pada tahun 2025[2]. Jika dimanfaatkan dengan sebaiknya, penggunaan teknologi untuk meningkatkan nilai aset terbiar ini boleh meningkatkan kecekapan ekonomi dan membolehkan suatu cara lain bagi isi rumah untuk menambah pendapatan mereka.

Apakah ekonomi perkongsian?

'Ekonomi perkongsian' ialah satu sistem yang memanfaatkan aset atau sumber yang tidak digunakan sepenuhnya bagi meraih faedah kewangan atau bukan kewangan dengan tiga ciri utama. Pertama, ia lazimnya didorong oleh platform digital yang dapat memadankan permintaan dengan pembekal barangan dan perkhidmatan. Kedua, ia menggalakkan akses dan bukannya perubahan pemilikan. Ketiga, ia memberi peluang kepada isi rumah dan perniagaan untuk menjana keuntungan daripada aset dan sumber dimiliki oleh mereka yang tidak digunakan sepenuhnya (Rajah 1). Ekonomi perkongsian lazimnya merangkumi industri-industri pengangkutan (contohnya perkongsian kenderaan), ruang (contohnya penginapan), barangan dan tidak ketara (contohnya kemahiran, masa) (Rajah 2).

Bidang Baharu Yang Memberikan Manfaat kepada Ekonomi

Teknologi telah membantu mengurangkan kos urus niaga, dan dengan itu menjadikan perkongsian aset lebih mudah, lebih murah dan lebih besar dari segi saiz. Perkembangan ini telah membuka peluang pekerjaan baharu, cara penggunaan sumber yang lebih cekap dan cara menjalankan perniagaan yang lebih inovatif.

---

[1] Owyang & VB Profiles (2015), "The Sharing Economy has Created 17 billion-dollar Companies (and 10 unicorns)"

[2] PWC, 2016, "The Sharing Economy"

Gambar Rajah 1: Ciri-ciri Ekonomi Perkongsian

Gambar Rajah 2: Industri Utama di Bawah Ekonomi Perkongsian

Pekerjaan dalam ekonomi perkongsian boleh menjadi daya penarik bagi golongan isi rumah memandangkan halangan penyertaan yang rendah serta melibatkan waktu fleksibel. Ini membolehkan golongan tersebut meneruskan komitmen mereka yang sedia ada. Fleksibiliti ini adalah amat sesuai untuk golongan pelajar, profesional yang bekerja atau warga emas yang memiliki sumber yang boleh menjana pendapatan kewangan. Sebagai contoh, warga emas yang memiliki aset harta tanah boleh menggunakannya untuk menjana pendapatan tambahan. Airbnb melaporkan bahawa warga emas merupakan taburan demografi yang mencatatkan perkembangan terpantas, dengan 10% daripada taburan demografinya berusia lebih 60 tahun[3]. Pekerjaan dalam ekonomi perkongsian juga boleh memberikan pendapatan tambahan yang amat penting terutamanya dalam persekitaran ekonomi yang mencabar. Menurut kaji selidik di Amerika Syarikat dan lima negara Eropah, sekitar 26% hingga 42% daripada mereka yang ditinjau terlibat dalam kerja-kerja bebas atas dasar keperluan[3].

Ekonomi perkongsian juga boleh membantu memberikan nilai bagi aset terbiar dan meningkatkan kecekapan ekonomi. Satu contoh ialah ketidakcekapan sedia ada dalam pemilikan kereta persendirian. Anggaran purata menunjukkan bahawa 95% masa kereta hanya terbiar di parkir[4]. Peningkatan penggunaan kenderaan-kenderaan persendirian ini dengan menyepadukannya dengan sistem pengangkutan awam pada masa ini (iaitu untuk menangani cabaran *last mile*) boleh membantu isi rumah mengurangkan perbelanjaan yang berkaitan dengan pengangkutan mereka. Konsep ini boleh diperluas kepada industri lain, baik dari segi ruang, masa atau kemahiran yang tidak digunakan sepenuhnya.

Satu lagi limpahan positif ekonomi perkongsian ialah inovasi dinamik yang dibawa para peserta ekonomi perkongsian kepada ekonomi melalui persaingan yang lebih meluas. Persaingan yang semakin sengit antara firma dalam ekonomi perkongsian mendorong pembekal sedia ada menilai semula model perniagaan mereka yang sedia ada dan berusaha menambah nilai kepada pelanggan mereka. Pengguna juga meraih manfaat daripada pelbagai pilihan dan harga yang lebih rendah. Sebagai contoh, kadar Airbnb adalah antara 30 hingga 60 peratus lebih murah berbanding dengan kadar hotel di seluruh dunia[5]. Hal ini membantu aktiviti pelancongan dengan menjadi daya tarikan kepada pelancong budget. Persaingan juga boleh membawa kepada kualiti perkhidmatan yang lebih baik dan pengagihan sumber yang lebih cekap.

[3] McKinsey Global Institute (2016), "Independent Work: Choice, Necessity, And the Gig Economy"

[4] Barter, Paul (2013), "Cars Are Parked 95% of the Time. Let's Check!" Nombor ini merujuk kepada Amerika Syarikat, tetapi pengarang juga mendapati bahawa nombor-nombor di negara-negara lain juga berada dalam jurang yang sama: Singapura (95%), UK (96.5%) dan Seoul (92.3%).

[5] Yaragi & Ravi (2016), "The Current and Future State of the Sharing Economy."

Gambar Rajah 3: Pengelasan Pekerja

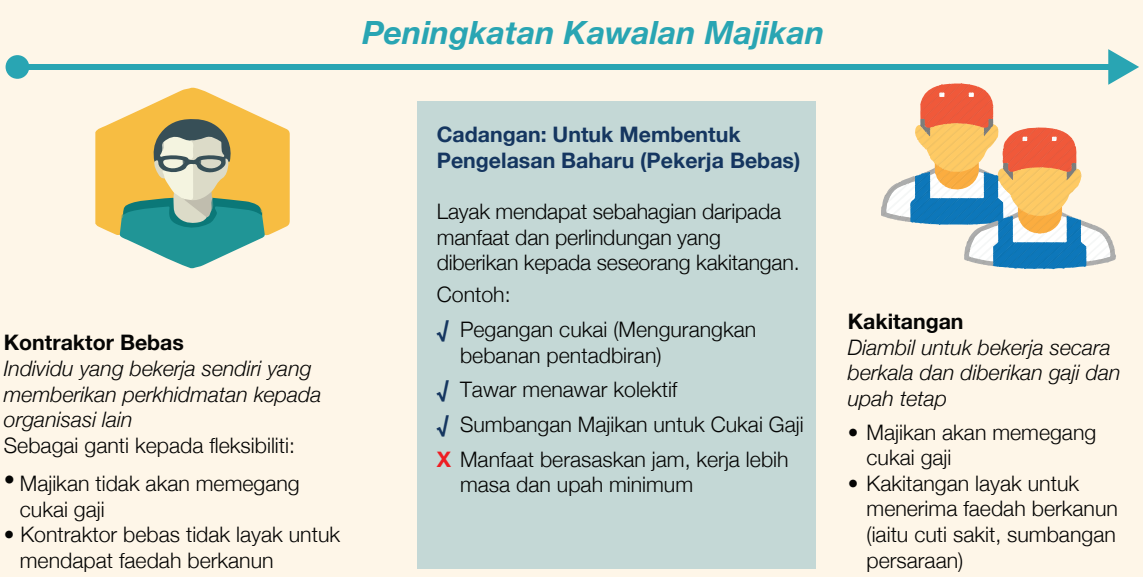

Mengamalkan dengan Perlindungan yang Wajar

Malaysia perlu mengamalkan ekonomi perkongsian, tetapi perlu berhati-hati dengan risiko-risikonya.

Risiko pertama adalah mengenai klasifikasi di sisi undang-undang khususnya berkaitan status pembekal perkhidmatan yang menyertai platform ini. Pada masa ini, majoriti peserta ekonomi perkongsian bertindak sebagai platform yang memadankan penawaran dan permintaan, dengan pembekal perkhidmatan diklasifikasikan sebagai 'kontraktor bebas' dan bukannya 'kakitangan'. Sesetengah firma menjadikan ini sebagai peluang untuk memindahkan tanggungjawab liabiliti kepada pembekal perkhidmatan, serta mengelak daripada membuat bayaran faedah berkanun[6] (contohnya cuti sakit, sumbangan persaraan), sungguhpun mengharapkan komitmen yang serupa seperti para kakitangan. Hal ini telah mengakibatkan pelbagai tindakan litigasi di AS dan UK. Bagi menangani isu ini, terdapat cadangan-cadangan untuk mewujudkan klasifikasi pertengahan yang baharu iaitu 'pekerja bebas'[7]. Para pembekal perkhidmatan ini layak untuk menerima sebahagian, tetapi tidak semua manfaat yang layak diterima oleh para kaikitangan (Rajah 3).

Risiko lain berkaitan dengan kebajikan pengguna dan pembekal barangan dan perkhidmatan. Pengguna perlu mempunyai keyakinan bahawa barangan dan perkhidmatan yang diperoleh atas platform ini mempunyai piawaian yang munasabah, dan keselamatan mereka tidak akan dikompromikan. Begitu juga, pembekal harus mempunyai beberapa jaminan bahawa mana-mana aset yang dikongsi akan dikendalikan dengan betul dan bayaran yang akan diterima adalah seperti yang dipersetujui. Sekiranya kehendak ini tidak dipenuhi, perlu ada prosedur yang mantap bagi memastikan pemberian pampasan yang adil. Penarafan reputasi yang kena pada masanya akan membantu mengurangkan ketidakseimbangan maklumat dan ia telah digunakan sebagai hujah untuk mengurangkan pelaksanaan peraturan. Walau bagaimanapun, penilaian reputasi juga terdedah kepada risiko pakatan sulit dan saling berpakat.

[6] Honor, Michelle (2016), "The Uncertainty of Worker Misclassification in the Sharing Economy"
[7] Harris & Krueger (2015), "A Proposal for Modernizing Labor Laws for Twenty-First-Century Work: The Independent Worker"

Terdapat juga kebimbangan bahawa kemungkinan berlaku kemerosotan asas percukaian dan kelebihan yang tidak memihak kepada pembekal sedia ada sekiranya peserta ekonomi perkongsian ini mengelak daripada membayar cukai yang wajar ke atas mereka. Sebagai permulaan, nilai ambang percukaian yang jelas perlu ditetapkan supaya golongan pekerja sambilan tidak terbeban dengan penalti yang tidak wajar. Ini kemudiannya boleh dilengkapkan dengan meningkatkan kesedaran dalam kalangan peserta ekonomi perkongsian tentang kewajipan mereka untuk membayar cukai. Pihak berkuasa percukaian di AS dan Australia telah menerajui inisiatif dengan melancarkan laman sesawang yang khusus untuk melibatkan para peserta ekonomi perkongsian. Platform ekonomi perkongsian juga harus memainkan peranan untuk membantu pihak kerajaan memungut cukai, seperti pengaturan yang dibuat antara Amsterdam dengan Airbnb[8].

Pertimbangan dasar

Bagi membolehkan ekonomi perkongsian berkembang di Malaysia, pertama sekali perlu ada pendirian dasar yang jelas dan tersusun. Isyarat yang positif merentas pelbagai industri, sama ada pengangkutan atau perkongsian rumah, akan meningkatkan keyakinan dan menggalakkan pelaburan dan penyertaan oleh pelabur dan orang ramai. Memandangkan terdapat pelbagai isu, Kerajaan mungkin perlu mengambil pendekatan yang bersepadu untuk menangani kebimbangan tersebut. Kerajaan juga boleh mengambil peluang ini untuk meningkatkan lagi kecekapan operasi sektor awam dengan melibatkan peserta ekonomi perkongsian (contohnya memungut hasil, mengumpul kaji selidik). Kerajaan juga boleh mencari jalan lain untuk memanfaatkan aset terbiar (contohnya bilik mesyuarat dan kumpulan kenderaan yang tidak digunakan sepenuhnya) seperti yang diamalkan di UK dan Seoul.

Walaupun terdapat reaksi yang berbeza dalam kalangan pembuat dasar lain berkaitan ekonomi perkongsian, terdapat aliran yang menunjukkan penerimaan yang lebih luas mengikut peredaran masa. Kini semakin diakui bahawa terdapat kewajaran untuk mencapai keseimbangan, dengan keuntungan maksimum daripada ekonomi perkongsian diraih, dan risiko-risikonya juga dapat diurus dengan wajar. Malaysia juga tidak seharusnya menoleh ke belakang daripada perkembangan baharu dalam industri digital, tetapi sebaliknya mengorak langkah ke arah membina kelebihan dalam bidang pertumbuhan baharu ini.

Rujukan lain

European Parliamentary Research Service (2016), "The Cost of Non-Europe in the Sharing Economy"

OECD (2016), "Working Party on Measurement and Analyis on the Digital Economy – New Forms of Work in the Digital Ecoomy"

[8] Airbnb (2014), "Airbnb to Collect Tourist Taxes in Amsterdam"